

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ФАКУЛТЕТ ПО НАУКИ ЗА ОБРАЗОВАНИЕТО И ИЗКУСТВАТА

**КВАЛИФИКАЦИЯ И ДОБРИ
ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ
ДЕВЕТА ЧАСТ**

НОЕМВРИ 2024 – ЮНИ 2025

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

проф. д-р Радослав Пенев, СУ „Св. Кл. Охридски“, ФНОИ

проф. д-р Милен Замфиров, СУ „Св. Кл. Охридски“, ФНОИ

проф. д-р Любослава Пенева, СУ „Св. Кл. Охридски“, ФНОИ

Сборник с доклади на педагогически специалисти и докторанти

ISBN 978-854-92368-4-2

Ива Пенкова: ПРИЛОЖЕНИЕ НА ПРОЕКТНО БАЗИРАНОТО УЧЕНЕ В ДЕЙНОСТИТЕ ПО ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ В НАЧАЛЕН ЕТАП	741
Иван Иванов: ЗНАНИЕТО КАТО ПРОЦЕС: ФИЛОСОФСКИ ОСНОВИ И РОЛЕВИ ИГРИ В ОБРАЗОВАНИЕТО	746
Илияна Иванова: АВТОДИДАКТИЧНИТЕ ИГРИ ЗА РАЗВИВАНЕ НА ЗВУКОВАТА КУЛТУРА НА 5-6 ГОДИШНИТЕ ДЕЦА	752
Ирина Игнатова: ТЕХНОЛОГИЯ ЗА РАЗВИВАНЕ НА РЕЧТА В ЛОГОПЕДИЧНАТА ПРАКТИКА ЧРЕЗ ДИГИТАЛНИ РЕСУРСИ	757
Ирина Христова: АВТОДИДАКТИЧНИ ИГРИ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА ПРЕДСТАВИ ЗА ПРИРОДАТА ПРИ ДЕЦА ОТ ПРЕДУЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ	763
Йорданка Лечева: ДИДАКТИЧЕСКИ ПОДХОДИ И ИГРОВИ МЕТОДИ ЗА ОЦЕНКА И РАЗВИТИЕ НА ПРЕДМАТЕМАТИЧЕСКИ УМЕНИЯ	767
Йорданка Шопова: ОБУЧЕНИЕТО ПО ДИГИТАЛНИ ИЗКУСТВА И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ В 12 КЛАС ЧРЕЗ ИНТЕГРИРАНИ УРОЦИ	771
Калина Червенкова: ПРИЛОЖЕНИЕ НА ДИДАКТИЧНИТЕ ИГРИ В ОБУЧЕНИЕТО ПО МАТЕМАТИКА ЗА РАЗВИВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВЕНИ ОТНОШЕНИЯ ПРИ 6-7 ГОДИШНИТЕ ДЕЦА	778
Камелия Табакова: ТЕХНОЛОГИЯ ЗА УСВОЯВАНЕ НА ЗНАНИЯ И УМЕНИЯ ПО РОДИНОЗНАНИЕ ВЪВ ВТОРИ КЛАС, ЧРЕЗ МЕТОДА ОБЪРНАТА КЛАСНА СТАЯ.....	784
Катя Хутева: ИГРОВИЗАЦИЯТА И ИНКОРПОРИРАНЕТО НА ЕЛЕКТРОННИ ПРИЛОЖЕНИЯ В ОБУЧЕНИЕТО КАТО ЕФЕКТИВЕН ПОДХОД В ОБУЧЕНИЕТО ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК.....	789
Красимира Петрова: АВТОДИДАКТИЧНИ ИГРИ ЗА ДЕЦА ОТ ПРЕДУЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ ПО ОН „МАТЕМАТИКА“.....	793
Красимира Филипова: ПЕДАГОГИЧЕСКИ ТЕХНОЛОГИИ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА ПРЕДСТАВИТЕ ЗА ЧИСЛАТА ЧРЕЗ АВТОДИДАКТИЧНИ ИГРИ С ПРИРОДНИ МАТЕРИАЛИ.....	796
Кремена Караилева: ПРИЛОЖЕНИЕ НА ИГРОВИ УПРАЖНЕНИЯ С ГЕОМЕТРИЧНИ ФИГУРИ В ОБУЧЕНИЕТО ПО МАТЕМАТИКА ЗА	

ПРИЛОЖЕНИЕ НА ДИДАКТИЧНИТЕ ИГРИ В ОБУЧЕНИЕТО ПО МАТЕМАТИКА ЗА РАЗВИВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВЕНИ ОТНОШЕНИЯ ПРИ 6-7 ГОДИШНИТЕ ДЕЦА

КАЛИНА ДИМИТРОВА ЧЕРВЕНКОВА
ДГ „ИСКРА“, ГР. СТАМБОЛИЙСКИ

Резюме: настоящата статия акцентира върху възможностите на приложение на дидактичните игри в обучението математика като метод за развиване на количествени отношения при 6-7 годишните деца.

Ключови думи: дидактични игри, приложение, метод, изграждане, количествени отношения, формиране

Игрите присъстват в живота на децата от древни времена, като те не само забавляват децата, но и предават ценности, порядки, пресъздаваж живота и ежедневието на възрастните и от тях децата се учат и развиват. Игрите са част от живота на децата и оказват влияние върху тяхното развитие и формиране като личности.

Играта е основно средство за обучение в ранно детство. Чрез играта децата задълбочават познанията си за физическия свят, научават се да откриват взаимовръзки между обектите и явленията, развиват своите способности за избор и оценка. (Гълъбова, 2000)

Играта е самостоятелна, свободна и самоорганизирана форма на детската активност. В играта детето се развива като личност, у него се формират онези страни на психиката, от които впоследствие ще зависи успехът на неговата учебна и трудова дейност и отношенията му с хората. Основна функция на играта е подготовка за бъдещето чрез проиграване на съдържащите се в него многообразни възможности, подпомагане на адаптивното поведение и креативността. (Велева, 2013)

Играта има водеща роля при децата от предучилищна възраст. Тя е основна форма на саморазвитие на детската личност, развитие на речевата дейност, формиране на представи и понятия, търсене и откриване на взаимовръзки между предмети и явления. Според К. Гетова приложението на играта в учебно-възпитателния процес е мултифункционално, тъй като тя може да бъде метод, подход, похват, средство или форма на педагогическо взаимодействие. (Гетова, 2013)

Според Е. Георгиева възпитанието чрез играта е най-трудният и същевременно най-естественият и перспективен начин за стимулиране на творческото развитие на детето. (Георгиева, 2003)

Според В. Гюрова технологията на игровото взаимодействие възниква и се реализира чрез игрова култура и игрови стратегии. (Гюрова, 2000)

Играта допринася за развитието на мотивационно-потребностната сфера, за развитието на волевата регулация на поведението, за емоционалното развитие, за моралното развитие, за развитието на социални умения, за развитие на самооценката на детето. Играта въздейства изключително много в емоционално отношение върху децата, а „емоциите представляват важен фактор за регулацията на познавателните процеси“. (Александрова, 2019, с. 230) От тази гледна точка може да се каже, че чрез играта могат да се ретулират познавателните процеси на децата. Играта въздейства изключително много върху когнитивната сфера на редица направления – преодоляване на егоцентризма, развива способностите на детето да прави обобщения, развиване на въображение, творчески способности, символна функция у детето. Чрез играта детето опознава човешките предмети, дейности, отношения и норми на поведение. Чрез играта детето се учи да структурира своето време и своите дейности. (Велева, 2013) Именно затова според Д. Гюров трябва да се гарантира игровата среда като среда за творчество и свободна самоизява за детето. (Гюров, 1999)

Дидактическият път за развиване на математическото мислене на детето е решаването на математически задачи, съдържанието на които е свързано с локална характеристика на мисленето. Децата могат да решават математически задачи, дори в помечето случаи по-бързо от възрастен, но само когато съдържанието на задачите е поднесено по разбираем за децата начин. Това се постига именно чрез математическите игри. В тях са моделирани математически построения, отношения и закономерности. (Гълъбова, 2000)

Именно поради това може да се каже, че приложението на дидактичните игри е метод, който може да се определи като иновативен и интерактивен и да интегрира в ситуациите по математика всички останали предмети. Използването на дидактичните игри в обучението по математика има своите специфики по отношение на възрастовите особености на децата и подбора на дидактичните материали, както и сложността на игрите, които да са свързани с учебното съдържание, целта на приложението на дидактичните игри – като мотивация в началото на ситуацията, като средство с което да се подпомогне процеса на изграждане на математически представи, за формиране на

знания и умения, за привличане и задържане на вниманието и развитие на мисловните процеси у децата и т. н. Важно е учителят да подбере правилно дидактичните материали, игрите и сложността им и да ги приложи по начин, който да подпомогне изграждането на математическите представи, да стимулира децата да бъдат активни, да задържа интереса и вниманието им и да им предоставя забавление и радост, т. е. децата да учат математика с желание, радост и да я разбират. За да се използва максимално ефективно дидактичната игра в учебно-възпитателния процес е необходимо да се спазват изискванията, заложи в Наредба № 5 и очакваните резултати от обучението.

Развиването на количествени отношения е много важно и поставя основата, на която децата ще изграждат математически знания и умения в училище. Затова в 4-та подготвителна група (6-7 годишни деца), в състав от 26 деца в ДГ „Искра“, гр. Стамболийски се проведеха 14 ситуации по математика с приложение на дидактични игри за развиване на количествени отношения при децата.

За целта се направи подбор на игри, отговарящи на възрастовите особености на децата и съобразно с тематичното разпределение.

Първа игра

Име на играта: „Събери толкова бонбони“

Вид на играта: дидактична

Познавателна задача: установяване на съответствие между цифрата и числото и елементите на едно множество; извършване на количествено броене.

Игрова задача: заградете толкова бонбони, колкото е необходимо, за да станат всички толкова, колкото показва цифрата на кошничката.

Материали и средства: за всяко дете има картон с нарисувана кошничка и бонбони вътре и вън от нея. На всяка кошничка има цифра.

Ход на играта:

На всяко дете се дава картон с различно разположение на бонбоните вътре и вън от кошничката. То трябва да загради толкова бонбони, че заедно с тези в кошничката броят им да отговаря на цифрата. Разположението на бонбоните е различно за всяко дете, съобразно неговите възможности.

Очаквани резултати: развиване на количествени отношения.

Втора игра

Име на играта: „В моята градина“

Вид на играта: дидактична

Познавателна задача: усъвършенстване на броенето и съотнасянето на числа към определени групи от зеленчуци; развиване на бързина и точност на мисленето, отговорност към групата и самоконтрол.

Игрова задача: Да отговорят веднага щом чуят броя и вида на зеленчуците, изобразени на емблемата си. Ако много забавят отговора си, изгарят.

Материали и средства: За всяко дете има емблема с нарисувани от 1 до 10 зеленчуци или плодове. Всяко дете има различен плод или зеленчук от другите деца.

Ход на играта: децата са подредени в кръг, за да се виждат картинките им. Учителят казва: „В моята градина има 5 домата“. Детето, което има на емблемата си 5 домата, отговаря: „Защо да са 5 домата, нека да са 3 краставици“. Детето, което има 3 краставици отговаря: „Защо да са 3 краставици, нека да са 7 ябълки“. Детето, което има 7 ябълки на своята емблема отговаря: „Защо да са 7 ябълки, нека да са 2 круши“ и т. нат. Което дете се забави с отговора – изгаря и кръгът се стеснява.

Очаквани резултати: развиване на количествени отношения.

Трета игра

Име на играта: „Кой ще поиска?“

Вид на играта: дидактична

Познавателна задача: овладяване на уменията за съпоставяне и количествен анализ на предметни съвкупности; усвояване на съотнасянето на числа към групи предмети и обратно.

Игрова задача: Децата следят картоните, които учителят показва, за да вземат този, който им трябва. Да се стремят към откриване на необходимото картонче, подреждане на мястото му и обяснение.

Материали и средства: за всяко дете индивидуален картон с нарисувани 3 – 4 групи предмети, например: 3 зайчета, 5 мечета, 4 катерички, 2 таралежа). За учителя – малки картончета с нарисувани различни по вид предмети от тези на големите.

Ход на играта: Учителят изтегля картонче (с изображения на шишарки) и задава въпрос: „Кой ще поиска 4 шишарки?“. Детето, което има 4 катерички казва „Аз ще поискам“, взема малкото картонче от учителя и го поставя върху катеричките на голямото картонче. Печели детето, което първо покрие всички групи предмети на своя голям картон.

Очаквани резултати: развиване на количествени отношения.

Четвърта игра

Име на играта: „Кое е цветето?“

Вид на играта: дидактична

Познавателна задача: брой до 10, сравнява броя елементи в две групи, групира и свързва групите със съответните числа; моделиране с предмети.

Игрова задача: децата да поставят толкова пеперудки върху цветето, колкото показва цифрата на него. Печели детето, което първо подреди правилно пеперудките.

Материали и средства: за всяко дете по 3-4 картотени цветя, на които има изписана цифра от 1 до 10; съд с пеперудки от хартия.

Ход на играта: На децата се осигурява съд с пеперудки от хартия и 3-4 картоте цвята. На всяко цвете пише различна цифра от 1 до 10. Децата подреждат върху цветето толкова пеперудки, колкото показва цифрата на числото върху него. Печели детето, което първо изпълни играта правилно.

Очаквани резултати: развиваване на количествени отношения.

Пета игра

Име на играта: „Да закачим вагоните на влакчето“

Вид на играта: дидактична

Познавателна задача: сравняване на две множества до 10, съотнасяне на количество към цифра; групиране и моделиране на обекти; звършване на манипулативни действия с оперативен материал.

Игрова задача: влакчето ще тръгне, ако децата правилно са закачили вагоните му.

Материали и средства: Влакче с празни вагончета от картон. На всяко вагонче има изписана цифра на числа до 10. Съдове с различни животни от хартия.

Ход на играта: Учителят е подготвил влак с вагони, които са откачени и разбъркани от картон; съдове с различни животни от хартия. Броя на всеки вид животни отговаря на цифра, изписана на един от вагоните. Децата трябва да открият толкова животни, колкото пише на всеки вагон и да ги поставят отгоре, например на вагона с цифра - 1 мече, на вагона с цифра 5 – 5 зайчета и т. нат. След това децата трябва да подредят вагоните последователно, като започнат от 1 и така до 10. След като ги закачат, влакчето ще тръгне.

Очаквани резултати: развиваване на количествени отношения.

Математиката присъства навсякъде около детето и нейното значение е важно за неговото развитие. Затова обучението по математика трябва да се реализира така, че детето да може да я разбере и да се докосне до нея и тя да бъде част от неговия свят, изпълнен с игри. Формирането и развиването на количествените представи поставя основата на която децата ще надграждат математическите си знания и умения в училищна възраст и затова е важно те да могат да разберат същността и значимостта на количествените отношения и на математиката в живота. А това може да се постигне чрез докосване до техния свят и пълноценното използване на въздействащата и любима за тях игра учебно-възпитателния процес по математика.

Използвана литература:

- Александрова, Н. Психология. ИК „Петко Венедиков“, София, 2019
- Велева, А. Педагогика на играта, УИ РУ „Ангел Кънчев“, Русе, 2013
- Георгиева, Е. Играта за реализиране на стратегиите на предучилищното възпитание. Предучилищно възпитание, 2003
- Гетова, К. Психолого-педагогическо пространство на развитието на детето, София, 2013
- Гълъбова, Д. Математика в игри за детската градина. „Слово“, Велико Търново, 2000. ISBN: 954-439-642-X
- Гюрова, В. Педагогически технологии на игрово взаимодействие, София, 2000
- Гюров, Д. Педагогика на взаимодействието „дете – среда“, изд. „Веда Словена“ – ЖГ, София, 1999